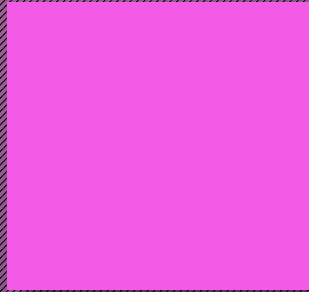
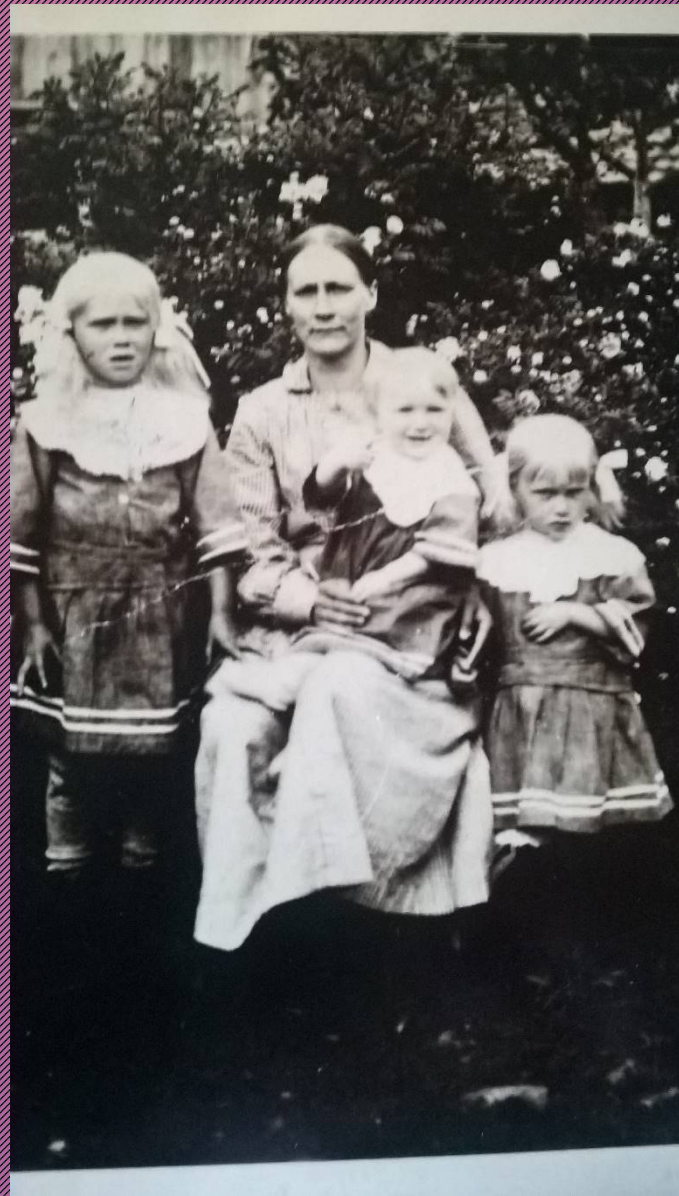

Seksuaalisuuden ammattillinen kohtaaminen monikulttuurisessa kontekstissa

12.12.2016

© Jonna Roos

Suomalaisten seksuaalisukupolvet (Kontula 2008)

Sukupuolisen pidättyvyyden sukupolvi
(1917-1936 syntyneet)

- Seksuaalisuudesta ei puhuttu
- Kristillinen ja patriarkaalinen moraal
- kaksinaismoraali?

Seksuaalisen vallankumouksen sukupolvi
(1937-1956 syntyneet)

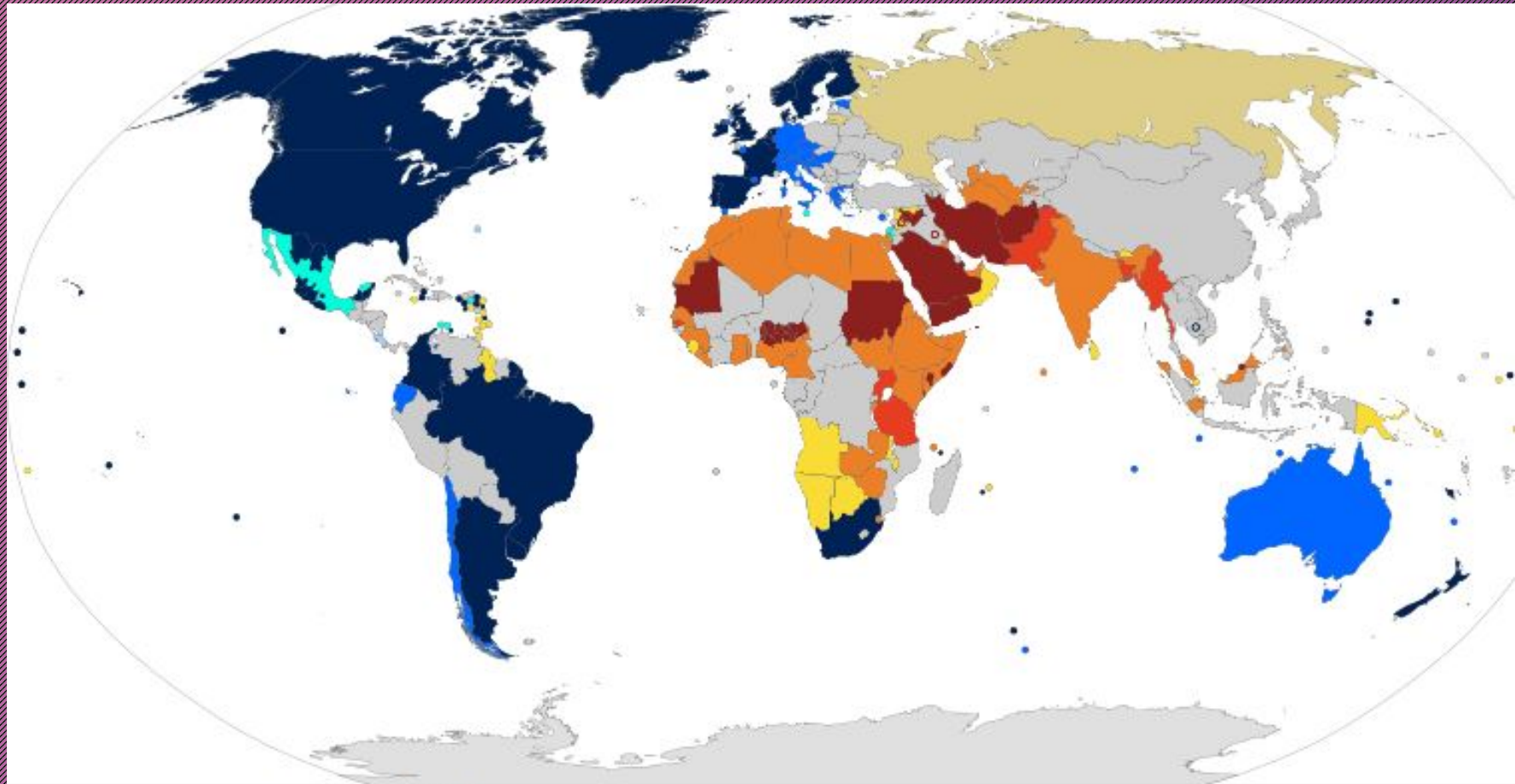
- Seksuaalinen vapautuminen ja valistus
kaikille

Tasa-arvoistuva seksuaalisukupolvi (1960-
syntyneet ->)

- Naisten ja miesten välisten erojen
kaventuminen

Sukupuolten ja seksuaalisuuden
suuntautuneisuuden moninaisuus

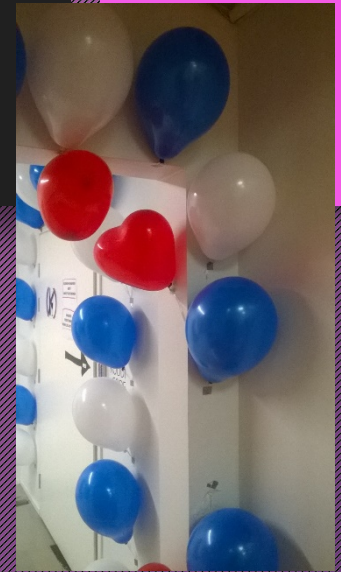

Laws regarding same-sex sexuality by country or territory

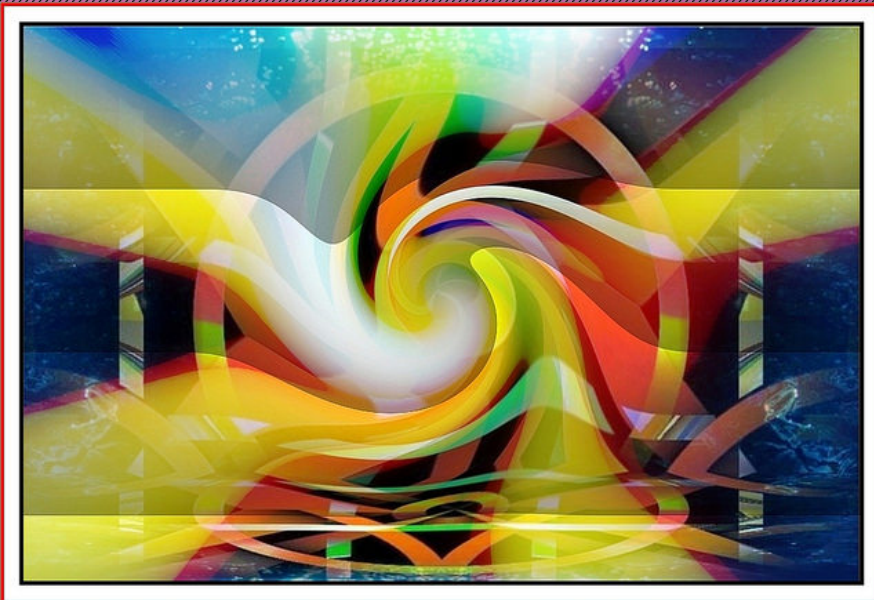
- Same-sex marriage
- Other type of partnership (or unregistered cohabitation)
- Foreign same-sex marriages recognized
- No recognition of same-sex couples
- Laws restricting freedom of expression and association
- De jure penalty that is de facto not enforced
- Imprisonment
- Imprisonment (up to life sentence)
- Up to death

HLBTI turvapaikanhakijat

- Eurooppaan tuli vuoden 2015 yli 1 miljoonaa turvapaikanhakijaa
- Afganistan, Iran, Irak, Syyria, Somalia ja Kurdistan
- Suomeen tuli yli 32 000
- Yli 150 vastaanottokeskusta perustettiin lyhyessä ajassa
- Moni HLBTI turvapaikanhakija koki väkivaltaa, kiusaamista ja kaltoinkohtelua
- "Sateenkaari osasto" SPR:n Sturenkadun ja sen jälkeen Ruskeasuon vokissa
- Jonotuslistassa n 100 HLBTI turvapaikanhakijaa

Globalit haasteet - suomessakin

- Yli 76 maata kriminalisoi homoseksualisuuden
- Väkivalta, kiusaaminen ja raiskaukset yleisiä
- Intersektionaalisuus - rodun, etnisyyden, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen samanaikaisuus
- Yhteisöllisissä kulttuureissa tiukat sukupuoliroolit?
- Sisäistetty häpeä ja syyllisyys sekä huono itsetunto

Hlbt erityisiä asioita turvapaikkahakuprosessissa

- Kotimaissaan HLBT henkilöt peittelevät ja piilottelevat seksuaalisen suuntautumistaan ja sukupuoli identiteettiänsä sosiaalisten sääntöjen, normien ja asenteiden vuoksi
- Eurooppaan tullessaan moni HLBT turvapaikanhakija on haavoittuvassa asemassa ja on vaarassa joutua kaltoinkohdelluksi ja hyväksikäytetyksi
- Vokeissa valitettavasti mikään ei välttämättä muutu, huolimatta EU säännöistä ja direktiiveistä
- Vain harva raportoinut väkivallasta, pelko viranomaisten ja poliisin suhtautumisesta sekä oman prosessin vaikeutumisesta
- Heikko itsetunto ja kulttuurinen häpeä vaikeuttavat myös maahanmuuttoviranomaisille kertomista puhuttelussa

Trauman kokeneen sietoikkuna

Ylivireys vyöhyke

Voimistuneet
aistimukset,
emotionaaliset
reaktiot, ylivalppaus,
mieleen tunkeutuvat
kuvat, häiriöt
kognitiivisessa
työstämisessä,
seksuaalisuuden
ylikorostuminen

Traumatisoituneella
kaventunut

Alivireys vyöhyke

Aistimusten
suhteellinen vähyys,
tunteiden turtuminen,
kyvyttömyys
kognitiiviseen
työstämiseen,
vähentynyt fyysinen
liike,

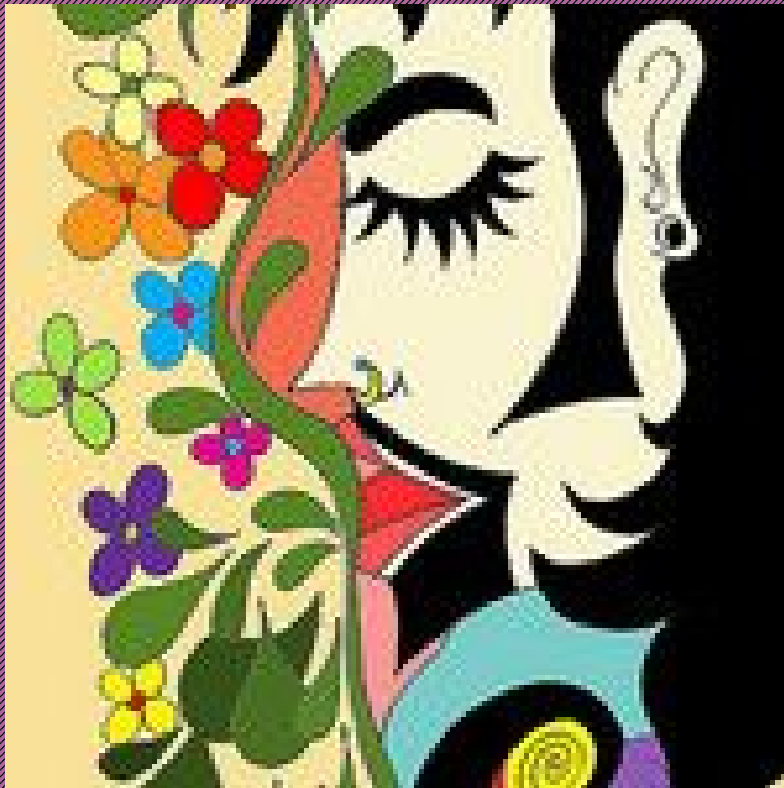

Trauma auttaminen

- Tavoite = Sietoikkunan laajentaminen
- Vakauttaminen = auttaa itseään olemaan tässä ja nyt
  - Kehollisten viestien tiedostamista
  - Tuntemuksien sietämistä
  - Kehon aistimusten, tunteiden ja ajatusten yhdistäminen

JARRUTTAMINEN

Moniammatillinen yhteistyö vastaanottokeskuksessa

Seksuaalisuuden kohtaaminen, luvan antaminen ja normalisointi

- Seksuaalisuus jokaisen ihmisen perusoikeus
- Myönteinen ja salliva suhtautuminen seksuaalisuuteen sen erilaisissa muodoissa
- Henkilöitä autetaan hyväksymällä seksuaalisuus osana elämää antamalla tietoa, tukea ja ohjausta
- Henkilökunnan ammatillinen kasvu ja itsereflektio
- Asiakkaiden ihastumiset, rakastumiset, suhteet, sooloseksi

Seksuaalisuuden kohtaaminen ammatillisesti

(Ilmonen 2006)

Asiakkaan seksuaalisuuden kohtaaminen ja tukeminen

Ammatillisuus:
- hoito-, ohjaus-,
kasvatus-, ja
opetuskäytännöt, normit

Työskentelyn edellytykset:
ilmapiiri, aika, olosuhteet

Oman
seksuaalisuuden
kohtaaminen

Subjektiiiset
Edellytykset

Asenteet, tiedot,
taidot ja empatia

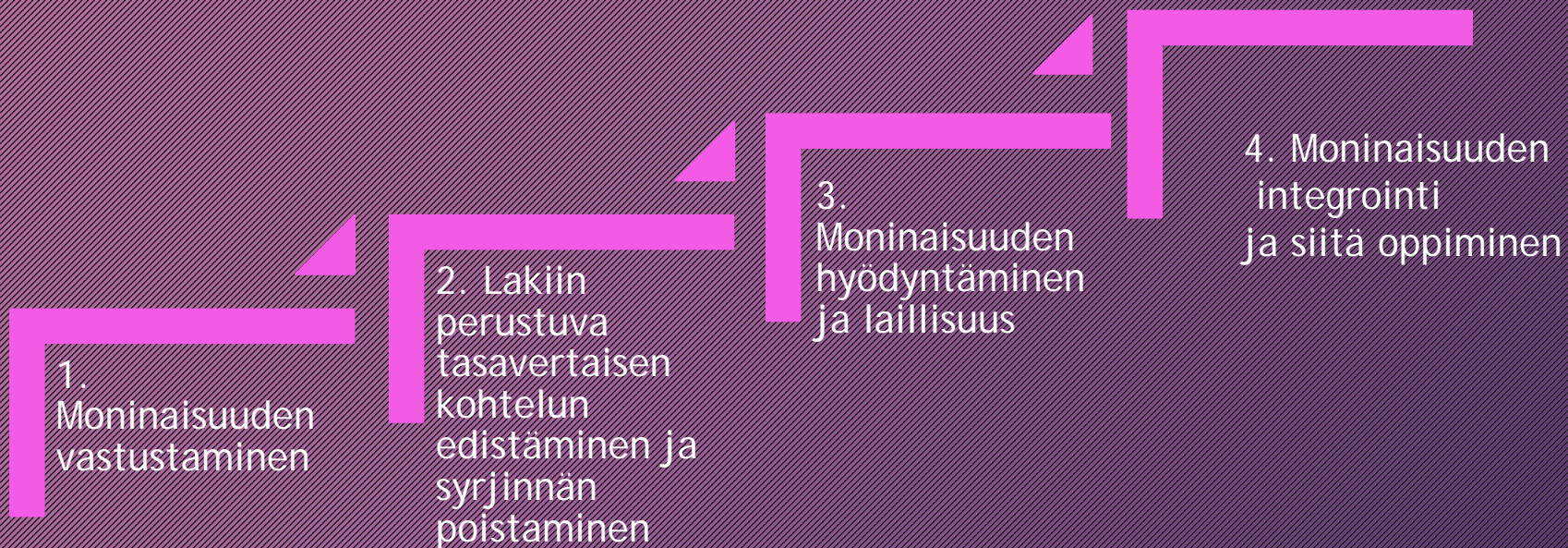

Seksuaalikasvatus eri ammattiryhmille ja opiskelijoille

- Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2007-2011
- Maahanmuuttajien seksuaaliterveyden edistämisen Toimintasuunnitelma 2009
- Edistä, vaikuta, seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014-2020, STM
- Seksuaalikasvatuksen standardit Euroopassa 2010 ja Toteuttamisohjeet 2014
- Sexpo säätiö, Väestöliitto, JAMK, Metropolia amk, Helsingin yliopisto, Jyväskylän yliopistossa ja Turun opettajankoulutuslaitoksessa terveystiedon aineopinnot
- Seksuaalikasvatuksen lisääminen opetussuunnitelmiin ja tuntisuunnitelmiin
- Opettajakoulutus ja täydennyskoulutuksen tarve

Moninaisuuden osaamisen ja johtamisen tasot

Together We Are Strong!

- Seksuaalikasvatusta kaikkien alojen opiskelijoille, työntekijöille, viranomaisille, tulkeille,
- Maahanmuuttajille ja turvapaikanhakijoille seksuaalikasvatusta ja tukea kotoutumiseen
- Asennekamppanjoita koko yhteiskuntaan
- Yhteistyön vahvistamista viranomaisten, järjestöjen ja kuntien välille - Pohjoismaiden ja EU tasoinen yhteistyö

Lähteet:

- Dass & Parker (1999)
- Ely & Thomas (2001)
- Ilmonen, Tuisku (2006) Seksuaalineuvonta. Teoksessa Seksuaaliuus, toim. Apter, Väisälä ja Kaimola. 2006. Duodecim.
- Kontula, Osmo (2008) Halu ja intohimo. Helsinki: Otava
- Seksuaalioikeudet
<http://www.sexpo.fi/seksuaalisuus/seksuaalioikeudet/>

Linkkejä, vinkkejä ja järjestöjä

- Seta <http://seta.fi/>
- Sexpo <http://www.sexpo.fi/>
- THL <https://www.thl.fi/fi/web/seksuaali-ja-lisaantymisterveys/seksuaalinen-hyvinvointi/seksuaalisuus>
- Väestöliitto <http://www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/>

Erilaisuuden kohtaamisen tasot

(mukaillen Bennett 1998)

Halu auttaa

- Avuttomuus
- riittämättömyys
- turhautuminen

Mukautuminen

- Empatia
- mukautumisprosessit
- Maailmankuva muuttuu

Vuoropuhelu

- Kriittinen suhtautuminen omaan kulttuuriin
- Uuden kulttuurin luominen

Havahtuminen ja siitä seuraava muutos:
Erilaisuus hyväksytään

Kieltäminen

- Erilaisuus kielletään
- Ennakkoluulot
- Ennakoasenteet
- vaatimus "maassa maan" tavalla

Puolustautuminen

- Erilaisuus uhkana
- Oma kulttuuri muita parempi
- Vaatimus "maassa maan" tavalla

Vähättely

- Erilaisuus mitätöidään
- samanlaisuutta korostetaan
- universaalius